

SKI HISTORIE- LAG

Kalender 1993

Skøyteløpere på Kapelldammen 1941

Kapelldammen ble dannet etterat Smålensbanen var anlagt i 1870-årene. Den tjente som vannreservoar for NSBs damplokomotiver men var også flittig brukt som skøytebane i tider da Sportsplassen ikke ble sprøytet. Bildet er tatt i 1941 da Odd Refsahl (t.v.) og Kjell Lien var midt i tenårene.

I april samme året ble det innført legitimasjonskort for alle norske borgere over 15 år, og ikke lenge etter ble bruken av rød topplue forbudt. Guttenes romslige «epleknickers» vitner om tider uten klesrasjonering. Som svar på myndighetenes forsøk på å nazifisere idrettslivet, ble det allerede første krigsvinteren satt i verk en idrettsstreik som varte hele okkupasjonstiden ut, men gutteklubber hadde en blomstringsperiode.

I bakgrunnen ligger eiendommen «Bratli» som var nokså alene inntil bebyggelsen langs Langhusvegen og på Haugerjordet kom i 1950-årene.

*Informant: Reidun Refsahl
Bilde nr: 0213-188:27*

Sterkerudbesøk fra den høyere skole

Lærere ved Ski kommunale høyere almen skole utenfor speiderhytta på Sterkerud en skidag i 1940.

Nr. 2 fra venstre er Sigurd Sørhus som hadde vært lærer ved Middelskolen siden året etter den ble opprettet i 1921. Ved starten var det 16 elever i første klasse og 15 i andre klasse.

De øvrige lærerne var relativt ferske Ski-borgere. Lektorene Thorleif Ugelstad, Osvald Martinsen og Bent Vale, nr. 1, 4 og 5 fra v., ble ansatt etterat den første gymnasklassen startet opp i 1938 med et elevkull på 11. Damen i midten er fru Ugelstad.

Bilde nr: 0213-207:10

Et sikkert vårtegn

Det var et sikkert vårtegn når guttene begynte å kaste på stikka. Opprinnelig skulle man, som navnet sier, kaste mot en pinne, men etter hvert kastet man mest inn mot en vegg eller inntil en strek. Noen barskinger kastet sogar mot en tollekniv som sto i bakken.

Den som kastet femøringen sin nærmest, fikk potten og kunne velge kron eller mynt, og ristet opp i lufta, nummer to valgte deretter og kastet det som nummer en ikke hadde vunnet.

Drosjekara i Ski var mer avansert, de hadde mer å rutte med og satset dristigere. De kastet kronestykker mot sydveggen til Elise Brækkes stabbur rett ved den gamle drosjebua, og barn og unggutter fulgte imponert med.

Gutta på bildet kaster nok helst med 5-øringer. Vi befinner oss på Granbråten (i Kråkstad) i 1932. Stikkedasterne er fra venstre: Trygve Lindeman, Johan Nicolaysen, Harald og Henry Kvakkestad.

Informant: Ivar Johnsen

Bilde nr: 0213-181:15

Skomakermester Sigvard Andresen, f. 1868, og hustru Josefine i bestestua i sin villa «Skovheim» ca. 1914. Huset ligger fremdeles på hjørnet av Nordbyvegen og Lysnevegen, men det framstikkende ve-

randapartiet er idag innebygget. I en liten sidebygning som lå helt ute på hjørnet og som nå er revet, drev Andresen sitt skomakerverksted fram til ca. 1920.

Bilde nr: 0213-217:10

Villa «Skovheim»

Villa «Skovheim» må være blant de første husene som ble bygd ved den nye Nordbyvegen som ble ferdig i 1907. Den har bruksnummer 9 under Hebekk gård. Av omtrent samme alder er naboeiendommene «Myrdal» (Lysnevn. 2) og «Øveraas» (mursteinshuset bak Inside).

Eiendommen bak «Skovheim» heter «Granvold» og begge bar sikkert sitt navn med rette; granskogen strakte seg et godt stykke nedover den østvendte hellingen. På sydsiden av Nordbyvegen (Esso) hadde Andresens svoger, byggmester Karl Stensrud ryddet skogen og brutt opp 12 mål jord. Plassen fikk navnet «Vold» og bruksnr. 4, og strakte seg ned til grensebekken mellom Hebekk og Monsrud som rant østover i forlengelse av dagens Myrvangvegen. På bildet har Josefine og Sigvard Andresen besøk av døtrene til Sigwards søster Anna Sollie: Hjørdis (g. Skau) og Anna (g. Joramo) Sollie.

Informant: Andreas Stensrud

Bilde nr: 0213-217:2

17. mai toget

Toget startet tidligere alltid ved Ski kirke. Det var før det ble tre barneskoler i Ski sentrum. Elevene fra Gjed-sjø kom i buss og hadde med seg sin egen fane. Lærere og elever fra Ski (inter-) kommunale høyere almen-skole sluttet seg også til.

Toget har her kommet et godt stykke nedover Kirkevegen og har akkurat begynt å svinge ned Skolevegen. Tidspunktet er på slutten av 50-tallet, ant. i 1959.

Skolepatruljen

Først i toget ser vi medlemmer av skolepatruljen ved Ski skole. Den første skolepatruljen ble opprettet i Ski allerede skoleåret 1954–55. En tid hadde de fleste skolene egne patruljer.

Ski kommune var blant de første kommunene i landet som opprettet egen tilsynslærerstilling (fagrettleder) i trafikkklære. Den enkelte skole fikk etterhvert samlingstyrer i trafikk som også var den daglige lederen av skolepatruljen ved sin skole.

På bildet ser vi medlemmer fra Ski skoles skolepatrulje. Vi gjenkjenner (fra venstre): Kari Mette Hallingstad, Toril Hansen (Carlsen), Anne Grete Johannessen, Stein Johannessen, Lisbeth Caspersen (Blindheim) og Terje Juelsrud rett foran skolestyrer Anders Ween. (Historielaget vil være glad for å få flere navn.)

Informant: Torger Nore

Bilde nr.: 213-104:6

Klassebilde – Langhus skole

Det er den nytilsatte læreren Ottar Flagstad som her er fotografert med sine elever i 1928. Da han kom til Langhus, fikk han husvære i det gamle skolehuset. På det som er parkeringsplass øst for skolen idag, kunne han dyrke sine poteter.

1.r. fra v.: Randi Olsen, Bergljot Olsen, Gudrun Gulbrandsen, Ingeborg Grytland, Ella Ruud, Jenny Johansen.

2.r. fra v.: Harald Brandtenborg, Odd Olsen, Johannes Berget, Hans Mørk, Olaug Mørk, Ada Tharris.

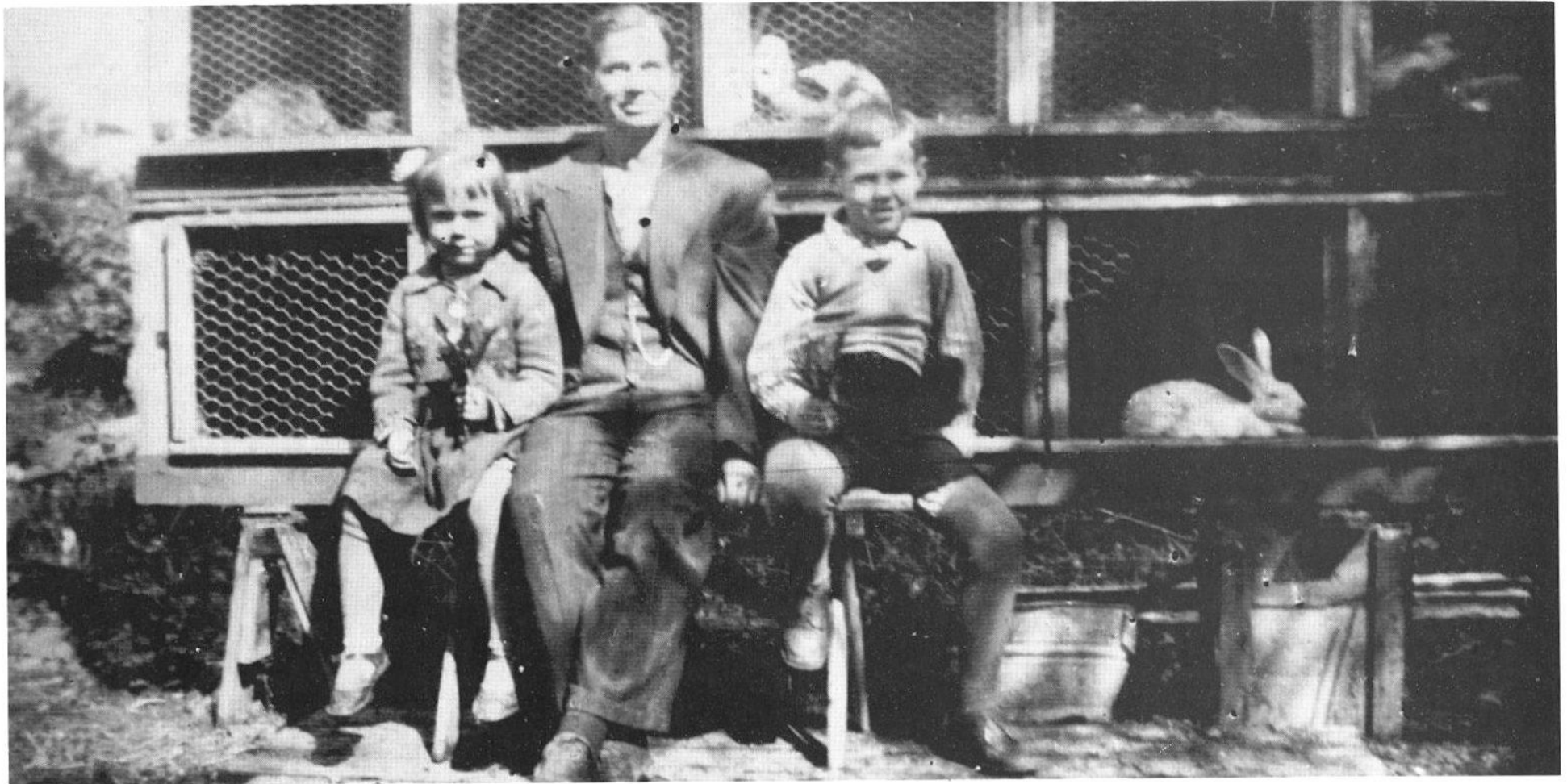
3.r. fra v.: Bjørn Wahlstrøm, ?, Lloyd Iversen, Karsten Karlsrud.

4.r. fra v.: ?, Kåre Wilberg, Leif Vidnes, Johan Mossige, Edgar Rydin.

5.r. fra v.: Alfhild Olsen, Ingrid Hansen, Åse Johansen.

Informant: Ella Kollerøs

Bilde nr: 0213-198:4

Kaninhold i Ski under krigen

Under siste verdenskrig var det stor matknapphet, og folk måtte sørge for egen matauk. Familien Magnussen på Furumo på Eikjolvegen i Ski holdt kaniner noen år. Bildet her er tatt i 1943. Einar Magnussen snekret gode, tette helårs kaninbur, og de foret kaninene med gress fra veikanten. På det meste

hadde de opptil 40 kaniner og dessuten en geit. Fru Gunvor Magnussen sier at hun ikke har smakt kaninkjøtt siden krigen. Barna, Jorunn og Gunnar, som sitter på hver sin side av faren, spiste nødig kaninkjøtt; man spiser som kjent ikke sine venner, og ingen likte å avlive dyrene. *Bilde nr. 0213-212:37*

Tobakksdyrking under krigen

På Fladberg i Kråkstad dyrket man tobakk under krigen. Frøene ble kjøpt i Oslo og sådd tidlig om våren. Det ble omtrent 100 planter. De store tobakksbladene ble hengt til tørk til de ble brune og så sendt til videreforedling på Brumunddal. Bondetobakk ble til skrå, virginia og havana til sigaretter. Asbjørn Sandaker fikk 40-50 tobakksesker tilbake. Det var dyrebare saker, 30-40 kroner esken og lønna ble ca. 6 kroner timen.

Bildet er tatt i 1942. Vi ser Asbjørn Sandaker til venstre. Han var skreddermester i Kråkstad og hadde selv sagt sydd den kjolen Aslaug Sandaker har på seg. I midten ser vi sønnen Rolf Sandaker og bak ham skimtes et par gjess, en delikatesse også i de tider. Tobakksplantene er de høye plantene som står i forkant av potetåkeren.

*Informant: Asbjørn Sandaker
Bilde nr: 0213-173:1*

Kråkstad Dramatiske Forening

Bildet viser en scene i et av skuespillene Kråkstad Dramatiske Forening fremførte i storstua på Lie. Klara Lie står i hvit kjole, og foran til venstre står instruktøren, Amund Enger. De håpefulle beilerne(?) er Thorvald Gryteland og Ludvik Brekke (i uniform). Skuespillerne har antageligvis flyttet ut i bislaget for å få bedre lys til fotograferingen. Kråkstad Dramatiske Forening ble stiftet

da en av Nationaltheaterets skuespillere, Amund Enger, kom til Kråkstad. Enger bodde flere steder rundt om i bygda. Han instruerte og spilte, og foreningen fremførte flere store stykker, Ibsens «Brand» er nevnt som et av dem. Enger var nok en mangfoldig begavelse for han dekorerte også stuetaket på Oppsal da han bodde der.

Bilde nr. 0213-187:2

Klara Lie

På bildet som er tatt i 1905, ser vi Klara Lie, gift Jølberg, født i 1886. I sine unge år var hun en av skuespillerne i Kråkstad Dramatiske Forening.

Klara Lies talent må ha vært betydelig, for hun fikk tilbud om å begynne ved Nationaltheatret som elev. Det ble ingen skuespiller av henne, hun gikk i stedet på Statens Kunst- og Håndverksskole og på husmorskole før hun giftet seg med Einar Jølberg i 1912. De slo seg ned på farsgården hennes, Lie i Kråkstad.

Bilde nr: 0213-187:11

Informanter: Klara Jølberg og Anna Bergsvik

Musikkgruppen i Ski Pinsemenighet 1928

Menigheten hadde på det tidspunktet innredet sitt møtelokale i Hagemans snekkerverksted. Det lå der Princess-huset ligger idag i begynnelsen av Åsenvegen. Seinere bygget pinsevennene huset ved Ski torv som fikk navnet Salen. Det ble for få år siden revet til fordel for Sydtorvet som ligger der i dag.

Medlemmene i musikklaget hadde foruten feler og gitarer også mandolin og cello. De sang både unisont og flerstemt. For det meste deltok de i menighetens egen møtevirksomhet. Men de var også med andre steder, særlig i Evangeliesalen og Saron i Oslo.

Med på bildet er fra venstre: Harald Isaksen fra Kråkstad, Harald

Schirmer som ledet musikkguppen, han var svært nøye med å få stemt instrumentene ordentlig, Ole Andersen, som var forstander i mange år, Anna Buer som sto i kiosken på Ski stasjon, Arne Kaspersen, Ingeborg Isaksen som var søster til Harald, Johan Eldor som var møbelsnekker fra Ås, Ingrid Jensen gift Jansen, Gunvor Jensen gift Magnussen, Hjørdis Solli gift Skau, og søsteren Margit Solli, Borghild Isaksen også en søster til Harald, Halvdan Torp var også møbelsnekker og drev sammen med Eldor, og ytterst til høyre Olav Krosby, en kjent byggmester i Ski.

Bilde nr.: 213-212:12

Musikken på utflukt

Her er noen av musikantene oppstilt på en utflukt til Solbergsletta. De fire jentene på rad er Mary Jensen, Esther Solli, Ingrid Jensen og Åse Jensen, tre av dem er søstre. På hodet har de silkeluer, tynne som hårnett, som var på moten da.

Bakre raden består av Arne Kaspersen, Olav Krosby, Anton Karlsen, Ole Andersen og Margit Solli.

Bilde nr.: 213-213:1

Informanter: Åse Rando Hansen og Ingrid Jansen

Høvleriet ved Jernbanevegen

Ved Jernbanevegen der hvor Prix ligger i dag, lå i tiden før og under første verdenskrig en dampsgag. Den tilhørte våbensmed Jul Holmen (1861–1941) som bodde i «Hagen» der Shell (Ski Oljesenter) nå ligger.

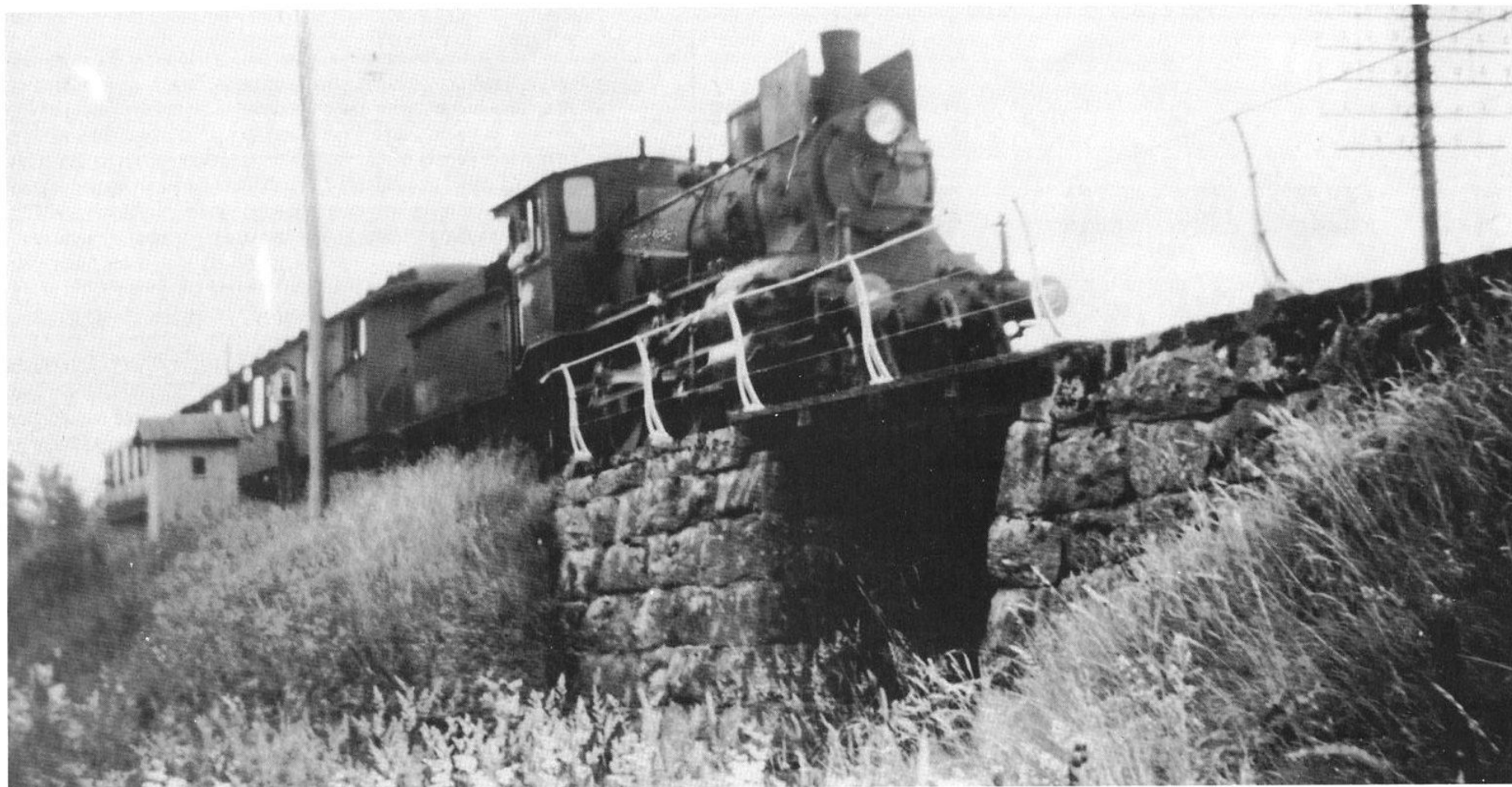
Bruket var i drift periodevis og drev med leieskur for Ljansbruket. Mannskapene var utleid derfra, men hørte hjemme i Odalen. Blant dem var sagmester Emil Karterud som sees helt til venstre.

Som stablene til venstre viser, drev Holmen med høvling av takspån for gårdbrukerne i distriktet. Disse leverte kubb til produksjonen. Takspånene ble høvlet på skrå og helst av ospevirke og ble mye brukt på uthusbygninger både med og uten takstein oppå.

Holmen fortsatte virksomheten både mens han var ansatt ved Ski Magasinplass og etterat han gikk av med pensjon i 1925 og slo seg ned i Lysnevegen.

Informant: Kåre Karterud

Bilde nr: 0213-223:2

Sydbaneraceren

NSB damplokomotiv på østre linje. Disse lokomotivene ble laget på Thunes Mek. Værksted (Skøyen) eller på Hamar fra 1910. De holdt dampen oppe helt til de ble tatt ut av drift i tidsrommet 1957–1969. Et eksemplar kan fortsatt beundres på Jernba-

nemuseet på Hamar. Betegnelsen for disse lokomotivene var Type 27a. De hadde 9 tonn akseltrykk, sekskoblet drivhjul og holdt en toppfart på 75 km/t. De ble benyttet både til person- og godstrafikk.
Bilde nr.: 213-213:44

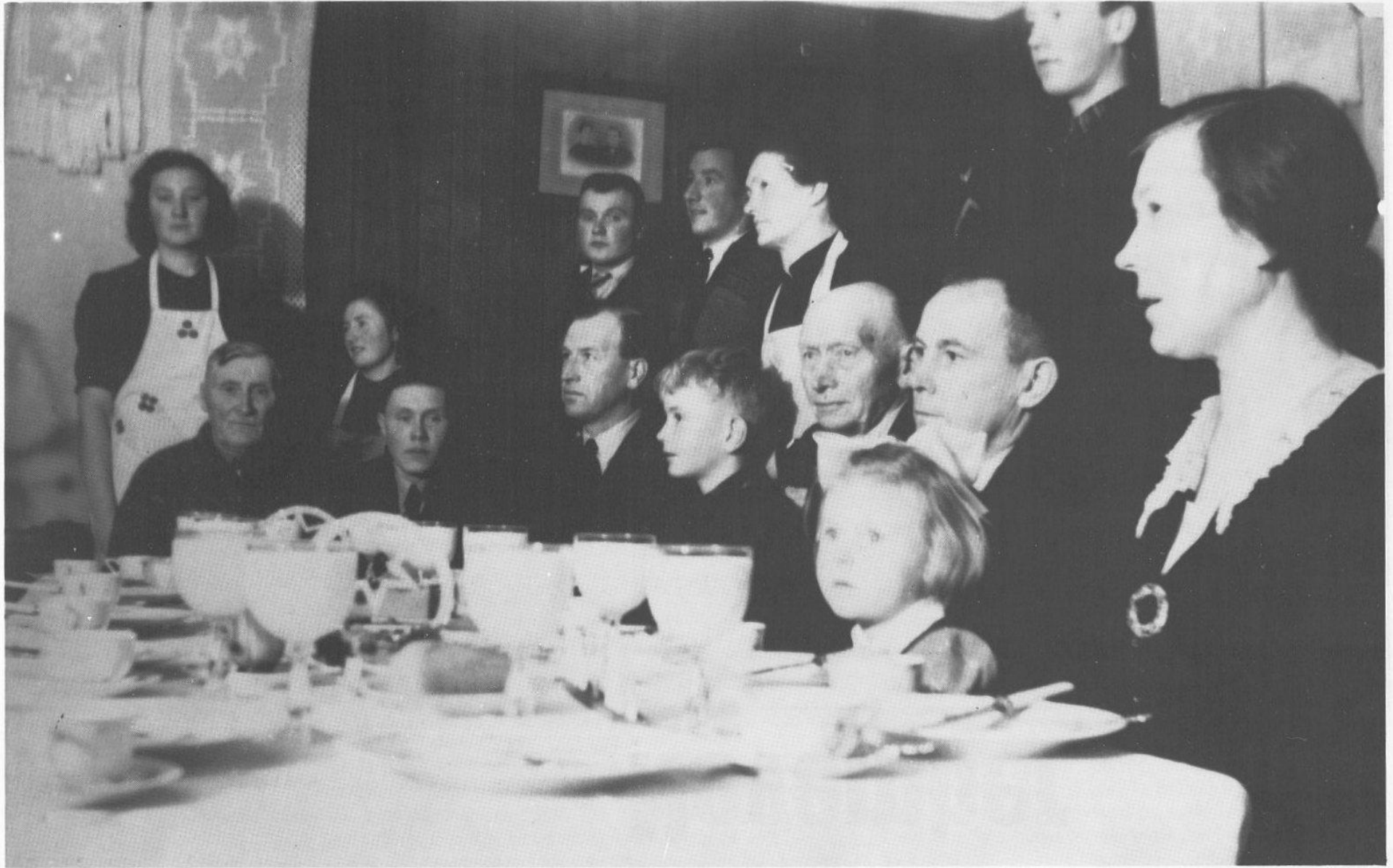
Langli stoppested

Her passerer NSBs forbrenningsmotorvogn Langli stoppested en gang på 20-tallet. Vogntypen ble produsert i Tyskland fra 1924 og skulle være økonomisk i drift. Den ble satt inn på strekninger med lite belegg.

Den hadde førerrom i begge ender. Dette var en stor fordel i forhold til vogner trukket av damplokomotiv. Der måtte jo lokomotivet skifte plass og snus når toget skulle motsatt vei.

Kilde: Jernbanen i Norge, Pax Forlag 1980

Bilde nr.: 213-209:9

1. Juledag 1944

Familiemiddag 1. juledag på Nordby gård, Kråkstad. Alle venter spent på om blitz-bomben går av. Blendingsgardinet er trukket godt ned.

De fire ved enden av bordet: Ragnhild (med forkle), Magnus, Margit og Torleif Nordby.

Stående bak: Knut, Jens, Sigrid og Rolf Nordby.

Sittende ved bordets høyre side fra v.: Sigvald, Torstein og Thorvald Mortensen, Bjarne og Ragnhild Høibraaten med datteren Ingrid.

Informant: Ingrid Faarlund

Bilde nr: 0213-186:6

Takk!

Vi takker alle som har hjulpet oss med bilder og opplysninger til årets kalender.

Takk også til alle som hjelper oss med å selge kalenderen. De fleste bildene finnes i Ski Historielags fotoarkiv, og Forbundsmuseet har hjulpet oss med fotoarbeidet.

Østlandets Blad har trykket kalenderen for oss.

Kari Krosshavn

Anita Gervin

Ivar Johnsen

Torger Nore

Bjørn Myrvoll